

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/212/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118205368
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:8118205368.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobcov v 1. rade: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, C., v 2. rade: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, C., obaja zast.: JUDr. Michal Fecilák, advokát, so sídlom Jesenná 8, Prešov, proti žalovanému: SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, so sídlom Bratislava, Martinská 49, IČO: 36 022 047, o určenie, že pohľadávka patrí do dedičstva, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 20. mája 2022 č. k. 39C/1/2019-519 v spojení s opravným uznesením zo dňa 31. augusta 2022 č.k. 39C/1/2019-623

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výrokoch II. a IV.

Žalobcom v 1. a 2. rade priznáva proti žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

9

SpisovaZnacka

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že návrh žalovaného z 6.7.2020 na prerušenie konania zamietol (I.), určil, že do dedičstva po nebohom D. B., nar. X.XX.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom C. XXX/XX, C., patrí pohľadávka voči žalovanému vo výške 12.125,46 EUR spolu s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.722,15 EUR odo dňa 9.2.2018 do zaplatenia a úroky z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 4.393,15 EUR odo dňa 21.11.2020 do zaplatenia (II.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (III.) a žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (IV.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa pôvodný žalobca (D. B. ako právny predchodca žalobcov v 1. a 2. rade) domáhal voči žalovanému pôvodne zaplatenia sumy 7.722,15 EUR s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia s tým, že potom, čo v priebehu konania zomrel, súd uznesením zo 14.7.2020 v konaní pokračoval s dedičmi žalobcu, so žalobkyňou v 1. rade a so žalobcom v 2. rade a rozhodoval už o zmenenej žalobe po jej pripustení.

3. Právny predchodca žalobcov bol evidovaný ako vlastník predmetných nehnuteľností v KN- E označených ako druh pozemku: ornej pôdy, pričom schválením geometrického plánu dňa 2.9.2019 sa z parcely reg. KN-E č. 454 pôvodne vo výmere 231 m² stala parcela reg. KN-C č. 3302/80 vo výmere 229 m² a z parcely reg. KN-E č. 454 vo výmere 203 m² sa stala parcela reg. KN-C č. 3302/81 vo výmere 200 m². Sporné pozemky sú súčasťou umelého koryta rieky Delňa, po ktorom tečú vody tohto vodného útvaru, čo vyplýva z právoplatného rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie z 13.12.2019. Vlastníkom sporných pozemkov je ku dňu vyhlásenia rozsudku žalobca v 2. rade. Žalobcovia tvrdili, že došlo k preloženiu vodného toku na pozemky žalobcov, čo preukazovali jednak geografickým znázornením pôvodného a preloženého koryta rieky. Ani žalovaný nepoprel tieto tvrdenia, preto súd vyvodil záver, že k 20.8.1965, ani k 1.4.1975 netiekla rieka Delňa cez pozemky žalobcov v jej prirodzenom koryte. Následne sa začalo so stavebnými prácami, pričom nakoniec, nevedno kedy, došlo k zavodneniu. Súd nezistil, že vyvlastňovacie konanie po 1.4.1975 na pozemky právnych predchodcov žalobcu prebehlo, strany vyvlastňovacie konanie netvrdili, nemali k nemu žiadnu dokumentáciu.

4. Žalobcovia ako do úvahy prichádzajúci dedičia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože majetkové právo patrí do dedičstva po ich predchodcovi a ide o pohľadávku, ktorá vznikla do smrti ich právneho predchodcu. Súd považoval žalobcov za vecne legitimovaných v spore a súčasne žalovaného za pasívne legitimovaného, keďže štátny podnik koná v mene vlastníka majetku v konaní pred súdom; ako právnická osoba hospodári s majetkom štátu a je zapísaný v Obchodnom registri. V súlade s § 6 ods., 1 a 2 v spojení s § 5 ods. 1 zák. č. 111/1990 Zb. ako štátny podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa ods. 1 v konaní pred súdom, z čoho možno vyvodiť, že žalovaný má zákonné oprávnenie (vecnú legitimáciu) konať namiesto štátu v spore vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje. Súčasne súd zistil, že koryto vodného toku je umelé a nachádza sa na ňom vodná stavba. V tomto prípade vychádzal z rozhodnutia Okresného úradu Prešov zo dňa 13.12.2019 právoplatného dňa 20.12.2019, v zmysle ktorého sporné pozemky sú umelým korytom vodného toku Delňa. Stotožnil sa tiež s tvrdením žalovaného, že vodný tok je vo vlastníctve Slovenskej republiky a jeho umelé koryto je súčasťou vodného toku, vodný tok a stavba však súčasťou pozemku nie sú. Uvedené ale neznamená, že užívaním a vykonávaním správy vodného toku na pozemku žalobcu, keďže sa správa vykonáva podľa vodného zákona, nedochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, pretože na vznik bezdôvodného obohatenia nie je potrebná protiprávnosť.

5. Súd nemal v konaní preukázané zoštatnenie sporných pozemkov k 1.4.1975 a neskôr a zavodnenie predmetných pozemkov k tomuto dátumu a preto vychádzal z toho, že predmetné pozemky neboli zavodnené k 1.4.1975, na pozemku pôvodného žalobcu sa k 1.4.1975 nenachádzal vodný tok a zavodnenie by malo nastať až po kolaudácii, preto z dôvodu nedostatku dokumentácie nie je zrejmé, či kolaudácia prebehla a kedy boli sporné pozemky zavodnené. Nebolo sporné, že žalobca a ani ich právni predchodcovia neboli účastníkmi vyvlastňovacieho konania a vlastnícke právo im odňaté nebolo. Preto prijal záver, že vodná stavba bola postavená bez súhlasu predchodcov žalobcu, k vyvlastneniu pozemkov nedošlo. S ohľadom na predmet sporu je nesporné a zrejmé, že v rozhodnom období boli sporné pozemky zavodnené. Medzi stranami nebolo sporné, že vodný tok bol spravovaný žalovaným. Súd súčasne nepovažoval za rozhodujúce, kto je vlastníkom vodnej stavby, ale kto vodný tok užíva, prípadne aj vodnú stavbu, resp. či vodný tok užíva žalovaný. Keďže vodný tok a stavba nie sú súčasťou pozemku, pozemok je v niekoho vlastníctve a je zrejmé, že na pozemku sa nachádza vodný tok. K poštátneniu pozemkov nedošlo k 1.4.1975, keďže súd nemohol prijať pozitívny záver o poštátnení bez osvedčenia, že sa na pozemku nachádzal k 1.4.1975 vodný tok v prirodzenom, či umelom koryte. Žalovaný vykonáva rôzne činnosti uvedené v § 48 vodného zákona, ktoré predstavujú správu vodného toku a spravuje i vodnú stavbu, prípadne, keďže žalovaný vykonáva iné činnosti podľa § 48 ods. 4 vodného zákona, je zrejmé a nesporné, že vykonáva správu vodného toku na pozemkoch žalobcov. Správa vodného toku je porovnateľná s užívaním vodného toku, a preto súd zastáva názor, že už samotným umiestnením vodného toku na pozemku žalobcu a vykonávaním správy žalovaným vo vzťahu k vodnému toku, je dôvodný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

6. K výške náhrady za užívanie pozemkov poukázal na závery znaleckého posudku č. 34 vyhotoveného Technickou univerzitou v Košiciach, s ktorými sa stotožnil, pričom v zmysle nich bola všeobecná hodnota nájmu za rok 2016 vo výške 10,825 €/m²/rok. Pokiaľ žalovaný závery znaleckého posudku spochybňoval, súd zohľadnil, že iné znalecké posudky, na ktoré žalovaný odkazoval, sa vzťahovali na iné pozemky, a preto na ne neprihliadol. Súd pritom vychádzal pri celkovej výmere pozemkov pripadajúcich

predchodcovi žalobcov v zmysle geometrického plánu č. 53/2019 na veľkosť 314,5 m², pretože po pripustení rozšírenia uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie pozemkov aj za obdobie od 14.11.2018 do 1.9.2019 a od 2.9.2019 do 27.2.2020, predmetný nárok posudzoval v rozsahu výmery novovytvorených pozemkov registra „C“. Súd tak vychádzal z toho, že počas celého požadovaného obdobia bola výmera 314,5 m² a vzhľadom k tomu uviedol výpočet spôsobom vyplývajúceho z bodu 84. odôvodnenia rozsudku. Celkovo výška bezdôvodného obohatenia je 12.125,46 EUR, ktoré ako pohľadávka patrí do dedičstva po nebohom právnom predchodcovi žalobcov v 1. a 2. rade. Z uvedeného dôvodu súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Pretože žalovaný nezaplatil svoj peňažný záväzok v lehote splatnosti, žalobca má nárok tiež na úrok z omeškania vo výške 5% odo dňa nasledujúceho potom, ako bol žalobcom vyzvaný na zaplatenie.

7. Výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd odôvodnil tým, že rozhodnutie Okresného úradu Prešov zo dňa 13.12.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.12.2019, je zásadne záväzný a nezmeniteľný a podaný návrh na obnovu konania či podaný protest súd nepovažoval za skutočnosť, ktorá by prerušenie konania odôvodňovala.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcom priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

9. Žalovaný podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie v rozsahu jeho výrokov II. a IV. z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), g) a h) CSP. Podstatu svojho odvolania učinil námietkou vecnej legitímácie strán sporu. Mal za to, že účastníkom konania malo byť aj mesto Prešov z dôvodu, že investorom stavby Ochrana kúpaliska na Delni v Prešove proti zanášaniam v zmysle projektovej dokumentácie bol Mestský národný výbor ako predchodca súčasného mesta Prešov, v ktorého správe sa zrejme nachádza aj uvedená vodná stavba. Žalovaný je iba správcom vodohospodársky významného vodného toku č. 095 Delňa, avšak vo svojom majetku/správe neeviduje predmetnú stavbu ako svoj základný prostriedok. Poukázal na to, že sám súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že nie je isté, že žalovaný nie je vlastníkom, keďže ani mesto Prešov nemá k dispozícii žiadnu dokumentáciu, a preto vôbec nie je zjavné, kto je vlastníkom stavby. Okrem toho nesúhlasil s vysloveným názorom súdu v bode 79., pretože naďalej mal za to, že subjektom, ktorý sa prípadne obohacuje na úkor žalobcov je Slovenská republika – štát, a nie samotný žalovaný, ktorý je len správcom majetku vo vlastníctve štátu a v tejto súvislosti poukázal na znenie § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 111/1990 Zb. Pokiaľ žalovaný je len správcom majetku štátu, nemohol sa na úkor žalobcov bezdôvodne obohatiť, pretože nie je vlastníkom vodného toku, ktorý tečie v koryte rieky, a to na pozemkoch žalobcov. Správu vodných tokov nemožno stotožňovať s vlastníctvom, ktorá prináleží jedine Slovenskej republike. S takýmto právnym názorom sa stotožnil aj Okresný súd Žiar nad Hronom v rozsudku č.k. 19C/12/2020-130 z 22.9.2020, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15C/18/2021-166 z 19.5.2021. V súvislosti s námietkou aktívnej vecnej legitímácii žalobcov odkázal na bod 80. rozsudku dôvodiac, že svoje tvrdenia preukázal, avšak súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že súd mal v danom smere vychádzať z článku 4 ods. 1 Ústavy SR s poukazom na § 31 ods. 1 pôvodného zákona č. 138/1973 o vodách, v súlade s ktorými sú vodné toky, vrátane ich koryt, vo vlastníctve Slovenskej republiky. Pozemky tvoriace koryto rieky prešli zo zákona do vlastníctva štátu, a to zaradením § 31 ods. 1 do vodného zákona, keď do pojmu vodných tokov boli zahrnuté aj korytá, či už prirodzené, upravené alebo umelé. Vlastnícky to znamenalo ku dňu účinnosti vodného zákona (1.4.1975) poštátnenie týchto pozemkov, pričom za pozemky tvoriace prirodzené vodné toky nepatrila náhrada a v ostatných prípadoch patrila náhrada obdobne podľa predpisov o vyvlastnení. Pozemky, ktoré sú predmetom konania vo veci samej prešli do vlastníctva štátu najneskôr k 1.4.1975 poštátnením z pôvodného vlastníka. Týmto pôvodný vlastníak stratil aj dispozičné právo k predmetnému pozemku. Až v súlade s § 39 ods. 1 nového vodného zákona č. 184/2002 Z.z. s účinnosťou od 1.6.2002 je vodným tokom vodný útvar trvalo alebo občasne tečúcich povrchových vôd po pozemskom povrchu v prirodzenom koryte alebo v umelom koryte, ktorý je napájaný z vlastného povodia alebo z iného vodného útvaru. Z tejto definície vyplýva, že vodným tokom už nebolo aj koryto vodného toku, ktoré je samostatne definované v § 39 ods. 2 zákona č. 184/2002 Z.z. Vodným zákonom č. 184/2002 Z.z. došlo súčasne aj k novelizácii § 120 ods. 2 OZ, podľa ktorého už s účinnosťou od 1.6.2002 koryto vodného toku nespadá už po pojem vodný tok ako taký. Opätovne poukázal na to, že vodný tok je v časti, v ktorej preteká cez pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, prirodzený neupravený vodný tok, a takto ho aj žalovaný eviduje a mal za to, že pokiaľ žalobcovia tvrdia opak, dôkazné bremeno zaťažuje práve žalobcu a nie žalovaného. Nestotožnil sa preto s názorom súdu prezentovanom v bode 81. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Mal za to, že

v zmysle § 451 ods. 1 a § OZ neboli splnené zákonné predpoklady bezdôvodného obohatenia a v tejto súvislosti dal do pozornosti rozsudok Krajského súdu Žilina sp.zn. 5Co/286/2018, ktorý v jeho relevantnej časti odcitoval. Mal za to, že v konaní neboli preukázané žiadne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že žalovaný v žalovanom období užíval bez právneho dôvodu sporné pozemky takým spôsobom, na základe ktorého by mu vznikol nejaký majetkový prospech. Preto sa nestotožnil ani so skutočnosťami uvádzanými súdom v bode 82. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu zamietne a priznať mu voči žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

10. Žalobcovia k podanému odvolaniu uviedli, že odvolanie považujú za nedôvodné, a navyše mali za to, že bolo podané oneskorene. K otázke vecnej legitímácie strán sporu vo všeobecnosti uviedli, že v totožnej právnej veci (vedenej ich právnym predchodcom týkajúcej sa rovnakého nároku, avšak za iné žalované obdobie) vedené Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9C/37/2016 už bola otázka vecnej legitímácie právoplatne vyriešená, pričom súd sa ňou v odôvodnení rozsudku označeného konania (zo dňa 21.10.2019 č. k. 19C/37/2016-696, ktorý je súčasťou spisu) podrobne zaoberal a dospel k záveru, že strany sporu boli v konaní vecne legitimovanými subjektmi. Okrem toho žalobcovia už v žalobe uviedli veľké množstvo skutkovo a právne totožných súdnych konaní vedených na Okresnom súde Košice I a na Okresnom súde Prešov, z ktorých vyplýva, že súdy v obdobných konaniach nevzhladli nedostatok vecnej legitímácie strán sporu a už len na základe týchto skutočností námietka žalovaného v tejto otázke nie je dôvodná. Okrem toho sa v plnom rozsahu stotožnili s dôvodmi napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o namietanie pasívnej vecnej legitímácie. Pasívna vecná legitímácia žalovaného je daná s poukazom na § 6 ods. 2 zákona o štátnom podniku, ku ktorej skutočnosti predložili súdu rozsiahle množstvo judikatúry. Aj z uvedeného je zrejmé, že súd túto otázku vyhodnotil správne. Okrem toho mali za to, že súd sa v rozsudku riadnym a presvedčivým spôsobom vyjadril tiež k namietanému nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov, keď súd vysvetlil, prečo sa v prejednávanej veci neriadil argumentáciou žalovaného o poštátnení a prečo žalobcov považoval za aktívne vecne legitimovaných. V kontexte uvedeného odcitoval § 48 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z.z., ktoré rieši správcu pozemkov koryt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky. To, že pozemky, na ktorých sú korytá vodných tokov, sa stali majetkom štátu, bolo uvedené v § 31 zák. č. 138/1973 Zb. účinného od 1.4.1975, ktorý definoval vodný tok vrátane jeho koryta. Následne zák. č. 184/2002 Z.z. účinný od 1.6.2002, ktorým bol zrušený zák. č. 138/1973 Zb., už vodné koryto nedefinoval ako súčasť vodného toku. Podľa § 12 ods. 2 OZ účinného od 1.6.2002 stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Ústava Slovenskej republiky neumožňuje, aby k vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva došlo priamo zákonom, ale na základe zákona (Nález Pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL.ÚS/38/95). Za rozhodujúci v prejednávanej veci považovali právny názor vyjadrený v Náleze Ústavného súdu ČR sp. zn. III.ÚS/307/99, ktorý vo vzťahu k otázke potlačenia vlastníckeho práva práve ust. § 31 ods. 1 zák. č. 138/2983 Zb. o. i. uviedol: „Základný aspekt právneho posouzení, dle něhož ústavní předpis sám o sobě (čl. 8 ods. 2 úst. zák. č. 100/1960 Sb.) vede k zániku (potlačení) vlastníckého práva, je neudržitelný a to dokonce i ve světle právního režimu totalitního státu z doby před rokem 1989. Ústavní předpis sám o sobě není s to zasáhnout do konkrétních individuálních vlastnických vstahů, ale jako takový představuje toliko (ústavní) podklad pro následné (správní) rozhodnutí, jímž by v intencích prováděcího zákona vlastnické vztahy k následně zavodněným pozemkům jako individuálním správním aktem mohly být změněny.“ Tento právny záver bol neskôr vyslovený a potvrdený aj Nálezom Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS/84/05 z 1.2.2006. Z uvedeného vyplýva, že námietka žalovaného týkajúca sa nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov v predmetnom konaní neobstojí. Žalobcovia poukazujú aj na skutočnosť, že doposiaľ je to stále žalobca v 2. rade, kto je v KN uvedený ako spoluvlastník predmetných pozemkov, pričom v konaní preukázané nebolo, že by jemu, respektíve jeho právnym predchodcom vlastníctvo bolo odňaté napríklad vyvlastnením. Pokiaľ žalovaný poukazuje na rozhodnutia Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/1/2020, ktoré bolo potvrdené odvolacím súdom, tieto rozhodnutia sú pre konanie prejednávanej právnej veci nepoužiteľné pre rozdielne skutkové situácie a zistený skutkový stav. K tvrdenej neexistencii bezdôvodného obohatenia zdôraznili, že na vznik bezdôvodného obohatenia postačuje skutočnosť, že umelé koryto vodného toku rieky Delňa v správe žalovaného sa v rozhodnom čase nachádzalo a stále sa nachádza na sporných pozemkoch, pričom žalovaný za užívanie cudzieho majetku právnemu predchodcovi žalobcov neposkytoval žiadnu finančnú náhradu. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že cez predmetné pozemky preteká prirodzený neupravený vodný tok, pretože ho takto žalovaný eviduje, a že bolo na žalobcoch, aby v konaní preukázali

opak, potom žalovaný opomína, že do konania bolo predložené rozhodnutie Okresného úradu Prešov č.j. OÚ-PO-OSZP3-2019/055508-04PG zo dňa 13.12.2009, ktoré jednoznačne tvrdenie žalovaného o prirodzenom neupravenom vodnom toku popiera. Potom žalobcovia svoje dôkazné bremeno uniesli, s čím sa nakoniec stotožnil aj súd, keď v rozsudku okrem iných skutočností vychádzal aj z predmetného rozhodnutia Okresného úradu Prešov. Zo všetkých uvedených dôvodov navrhli odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok potvrdiť.

11. Žalovaný v odvolacej replike ozrejmil, z akého dôvodu nemožno súhlasiť s názorom žalobcov o oneskorene podanom odvolaní. V súvislosti s tvrdeniami žalobcov, ktoré sa týkali namietaného nedostatku pasívnej a aktívnej vecnej legitímácie a neexistencie bezdôvodného obohatenia sa v plnej miere odvolal na svoju argumentáciu a dôkazy podporujúce túto argumentáciu uvedenú v podanom odvolaní.

12. Opravným uznesením zo dňa 31. augusta 2022 súd opravil záhlavie napadnutého rozsudku, keď opravil adresu pobytu na strane žalobcov v 1. a v 2. rade na správne znenie Pionierska 11.

13. Aj keď žalovaný v podanom odvolaní uviedol, že napáda rozsudok v rozsahu jeho výrokov I., II. a IV., súčasne z obsahu odvolania a zo znenia odvolacieho návrhu je zrejmé, že nenamietal vecnú správnosť výroku I., na základe čoho výroky I. a III. odvolaním nenapadnuté nadobudli právoplatnosť a neboli podrobené odvolaciemu prieskumu.

14. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, v rozsahu vyplývajúcom s § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

15. Žalovaný uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), g) a h) CSP, t. j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (g), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

16. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

17. Podstata odvolania spočíva v prezentovanom názore odvolateľa o tom, že rozhodnutie sporu týkajúce sa vecnej legitímácie strán sporu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

18. Pod vecnou legitímáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti v sporovom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má tá sporová strana, ktorej svedčí stav z hmotného práva, teda ktorá je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje.

19. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy, aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo sporových strán nenamietá (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.6.2010 sp.zn. 2 Cdo 205/2009).

20. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, súd posudzoval vecnú legitímáciu strán sporu, ktorá bola medzi stranami sporu sporná.

21. Súd mal za to, že aktívna legitímácia žalobcov vyplýva z toho, že žalobcovia v 1. a 2. rade v zmysle uznesenia 35D/258/2020-55 zo 6.8.2020, právoplatného dňa 6.8.2020, sú dedičmi po pôvodnom žalobcovi, ktorému za sporné obdobie vznikla pohľadávka, ktorú je potrebné prejednať v dedičskom konaní pre okruh dedičov, keď z LV č. XXXXX, k. ú. C. vyplýva, že pôvodný žalobca bol vlastníkom sporných nehnuteľností v rozhodnom období.

22. Odvolací súd považuje tento záver súdu za správny.

23. Súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá - ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi. V konaní o takých žalobách ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci.

24. V spore o určenie, že tá-ktorá vec (právo) patrí do dedičstva po poručiteľovi, musia byť stranami sporu - buď ako žalobcovia alebo žalovaní všetci dedičia poručiteľa. Vychádza sa z názoru, že až do vyporiadania dedičstva sú ohľadom takejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci (celého majetku patriaceho do dedičstva), pričom ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa podieľajú na právach a povinnostiach voči iným osobám a preto tvoria nútené procesné spoločenstvo. To platí aj v prípade, ak poručiteľ zanechal viac dedičov a ak nebolo dedičstvo medzi nimi ohľadne veci, o ktoré ide v občianskom súdnom konaní, vedenom s inou osobou ako dedičom (ktorá nie je poručiteľovým dedičom) vyporiadané. Za stavu, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol tento majetok známy (nebol predmetom dedičstva) a nebol v konaní o dedičstvo prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo 28/2019).

25. Pokiaľ v konaní nebolo sporným, že obaja žalobcovia sú dedičmi po neb. D. B. ako pôvodnom žalobcovi, ktorý si predmetnú pohľadávku uplatnil v prejednávanej spore pôvodne ešte ako peňažnú pohľadávku, po pripustenej zmene žaloby, kedy sa predmetom konania stala žaloba o určenie, že bližšie špecifikovaná pohľadávka patrí do dedičstva po poručiteľovi, potom žalobcom svedčí aktívna legitímácia v spore.

26. Odvolateľ v súvislosti so skutkovým zhodnotením, že obaja žalobcovia sú dedičmi po nebohom poručiteľovi, ani v podanom odvolaní neuviedol žiadne tvrdenia alebo okolnosti, ktoré by tento záver súdu spochybnili či vyvrátili, hoci uvedené bolo relevantným pre posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcov v predmetnom konaní.

27. Potom súčasne možno konštatovať, že odvolateľ námietku vecnej legitímácie žalobcov nedôvodne spojil s ohradením sa voči tomu, čo uviedol súdu v bode 80. svojho rozsudku tvrdiac, že pozemky tvoriace koryto rieky prešli zo zákona do vlastníctva štátu, a to zaradením § 31 ods. 1 do vodného zákona, keď do pojmu vodných tokov boli zahrnuté aj ich korytá, či už prirodzené, upravené alebo umelé. Vlastnícky to znamenalo ku dňu účinnosti vodného zákona (1.4.1975) poštátnenie týchto pozemkov, pričom za pozemky tvoriace prirodzené vodné toky nepatrila náhrada a v ostatných prípadoch patrila náhrada obdobne podľa predpisov o vyvlastnení. Pozemky, ktoré sú predmetom konania vo veci samej, prešli do vlastníctva štátu najneskôr k 1.4.1975 poštátnením z pôvodného vlastníka, čím pôvodný vlastník stratil aj dispozičné právo k predmetnému pozemku.

28. Odhliadnuc od uvedeného odvolací súd k otázke poštátnenia predmetných pozemkov z pôvodného vlastníka na štát uvádza nasledovné.

29. Podľa právnej teórie pozemky tvoriace koryto riek mohli byť do 1.4.1975 v súkromnom vlastníctve. K zmene došlo v období od 1.4.1975, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 138/1973 Zb. o vodách. V zmysle zákona č. 138/1973 Zb. sa s účinnosťou k 1.4.1975 korytá (prirodzené aj umelé) vodných tokov stali vlastníctvom štátu a až do účinnosti zákona č. 184/2002 Z.z. o vodách, ktorý nadobudol účinnosť 1.6.2020 (ktorým bolo súčasne novelizované aj § 120 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého stavby, vodné toky a pozemné toky nie sú súčasťou pozemku), nemohol existovať rozdielny režim vlastníctva vody a koryta vodného toku. Otázkou zoštátnenia je potrebné skúmať rozlíšením situácie, či ku dňu 1.4.1975 dotknuté nehnuteľnosti tvorili koryto vodného toku, kedy by mohlo dôjsť k zoštátneniu dotknutých nehnuteľností, od situácie, ak by sa pozemky stali korytom vodného toku až neskôr, pre ktorý prípad by k zoštátneniu dotknutých nehnuteľností, keďže netvorili koryto vodného toku, nedošlo.

30. Odvolací súd na strane jednej nespochybňuje, že s účinnosťou od 1.4.1975 sa korytá (prirodzené alebo umelé) vodných tokov stali vlastníctvom štátu, čo korešponduje aj s výkladom odvolateľa, na strane druhej zdôrazňuje, že správnosť uvedeného ešte neznamená, že takýmto spôsobom došlo k poštátneniu práve predmetných pozemkov, pretože k takémuto záveru bolo možné dospieť iba za zhodnotenia skutkovej okolnosti, že predmetné pozemky k 1.4.1975 tvorili vodný tok definovaný podľa § 31 ods.

1 zákona č. 138/1973 Zb., teda, že boli súčasťou koryta vodného toku Delňa (prirodzeného alebo umelého), pretože iba v takomto prípade došlo k prechodu vlastníctva na štát dňom 1.4.1975.

31. Súd však skutkovo ustálil (v bode 80.), že predmetné pozemky neboli zavodené k 1.4.1975 a na pozemku pôvodného žalobcu sa k 1.4.1975 nenachádzal vodný tok, či už v prirodzenom alebo umelom koryte, preto je správny jeho záver o tom, že nedošlo k poštátneniu predmetných pozemkov k 1.4.1975.

32. Odvolateľ v podanom odvolaní síce namieta nesprávne právne posúdenie veci v tejto otázke, súčasne súdom ustálený skutkový stav podľa predchádzajúceho bodu v odvolaní nespochybnil, pretože sa v odvolaní bránil iba tým, že svoje tvrdenia (zrejme o zavodení, pozn. odvolacieho súdu) v konaní vo veci samej preukázal.

33. Neopodstatnená je ďalej odvolacia námietka, ktorou odvolateľ namietal svoju pasívnu legitímáciu v spore.

34. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu o tom, že žalovaný je v spore pasívne legitímovaný a osvojuje si tiež argumentáciu súdu podanú k tejto otázke.

35. Podstata sporu nevyučuje, aby pasívne legitímovaným v konaní o určení, že do dedičstva po nebohom poručiteľovi D. B. patrí predmetná peňažná pohľadávka, bola osoba odlišná od dedičov poručiteľa. V prejednávanom prípade týmto pasívne legitímovaným subjektom je žalovaný, ktorý vykonával správu vodného toku na pozemkoch poručiteľa v rozhodnom období ako štátny podnik, za ktoré malo poručiteľovi vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Vyplýva to z postavenia štátneho podniku upraveného zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku. Z § 5 ods. 1 tohto zákona vyplýva, že štátny podnik je právnickou osobou, ktorý vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Predmetné ustanovenie je všeobecným ustanovením upravujúcim oprávnenie štátneho podniku ako právnickej osoby konať vo svojom mene a súčasne niesť zodpovednosť vyplývajúcu z právnych vzťahov, v ktorých vystupuje. Z uvedeného ustanovenia žiadnym spôsobom nevyplýva, že štátny podnik nie je zodpovedným subjektom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Ust. § 6 ods. 3 tohto zákona súčasne upravuje správu majetku štátu štátnym podnikom ako samostatné zložky štátu tak, že podnik má právo majetok, ktorý spravuje, držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi. Štátny podnik v právnych vzťahoch potom nevystupuje ako Slovenská republika zastúpená štátnym podnikom, ale koná samostatne ako štátny podnik a preto je vecne legitímovaným subjektom v súdnych sporoch, či už aktívne alebo pasívne (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/42/2020).

36. Odhliadnuc od uvedeného odvolací súd nemohol nechať bez povšimnutia skutočnosť, na ktorú súčasne vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu poukazovali tiež žalobcovia, že v totožnej právne veci (vedenej právnym predchodcom žalobcov proti identickému žalovanému týkajúcej sa rovnakého nároku, avšak za iné žalované obdobie) vedenej Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9C/37/2016 bola už otázka vecnej legitímácie právoplatne vyriešená, súd sa ňou v odôvodnení rozsudku zo dňa 21.10.2019 č. k. 9C/37/2016-696 (event. zo dňa 13.11.2017 č.k. 9C/37/2016-238) podrobne zaoberal a dospel k záveru, že strany sporu boli v konaní vecne legitímovanými subjektami.

37. Označený rozsudok Okresného súdu Prešov je súčasťou spisu a odkazoval naň v podanej žalobe už pôvodný žalobca, ako uvedené vyplýva aj z bodu 2. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

38. Z rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 21. októbra 2019 č. k. 9C/37/2016-696 vyplýva, že predmetným rozsudkom v právnej veci žalobcu D. B., nar. X.XX.XXXX proti totožnému žalovanému o vydanie bezdôvodného obohatenia bolo rozhodnuté o zostávajúcom nároku žalobcu, ktorý si uplatnil voči žalovanému ako výlučný vlastník parc. č. KN E 455 o výmere 203 m² a ako podielový spoluvlastník parc. KN E 454 o výmere 231 m² v rozsahu 1, k. ú. E., titulom bezdôvodného obohatenia za skutkového tvrdenia, že na predmetných nehnuteľnostiach sa nachádza koryto toku Delňa ako umelý vodný tok, ktorého správcom je žalovaný, ktorý tento pozemok za rozhodné obdobie od 3.2.2014 do 4.2.2016 užíval bez právneho dôvodu. Z predmetného rozsudku súčasne vyplýva, že o predmetnom nároku bolo rozhodnuté čiastočne rozsudkom zo dňa 13.11.2017 priznaním uplatneného bezdôvodného obohatenia v časti vychádzajúc pritom z aktívnej a pasívnej legitímácie strán sporu podporené rozsiahlou argumentáciou súdu.

39. Podľa názoru odvolacieho súdu v označenom občiansko-právnom konaní tak bola právoplatne vyriešená otázka hmotnoprávneho vzťahu poručiteľa (predchodcu žalobcov) a identického žalovaného, pokiaľ ide o otázku aktívnej a pasívnej legitímácie strán sporu v súvislosti s predmetnou peňažnou pohľadávkou s tým rozdielom, že sa týkala iného rozhodného obdobia.

40. Odvolateľ napokon nedôvodne vytýkal súdu, že účastníkom konania malo byť aj mesto Prešov, a aj keď to explicitne v odvolaní neuviedol, je zrejmé, že o označenom subjekte uvažoval ako o ďalšom žalovanom.

41. Predmetná odvolacia námietka neobstojí, pretože je na žalobcovi, aby označil v súdnom konaní strany sporu a tým ustálil ich okruh, ktorým je následne súd viazaný a musí z neho pri prejednávaní žaloby vychádzať. V prejednáwanej veci pôvodný žalobca označil za žalovaného Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., a bolo iba na ňom, či predmetnú žalobu podá aj voči inému subjektu a pretože súčasne Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. netvorí so žiadnym iným subjektom nútené spoločenstvo, súdu nič nebránilo v tom, aby predmetnú žalobu a nárok z nej vyplývajúci prejednal výlučne vo vzťahu k žalobou označenému žalovanému.

42. Odvolací súd napokon považuje za nedôvodnú odvolaciu námietku vyšpecifikovanú v čl. II. podaného odvolania, v ktorej odvolateľ zdôrazňuje, že je iba správcom vodohospodársky významného vodného toku č. 095 Delňa, ktorý v časti, v ktorej preteká cez pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, tvorí prirodzený neupravený vodný tok, keď výkonom zákonných práv a plnení zákonných povinností na strane žalovaného nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia ani k žiadnemu majetkovému prospechu.

43. Odvolateľ síce uvádza, že vodný tok Delňa, ktorý v časti, v ktorej preteká cez predmetné pozemky, tvorí prirodzený neupravený vodný tok, uvedené je ale v rozpore so skutkovým zistením súdu, že sporné pozemky sú súčasťou umelého koryta rieky Dielňa, po ktorom tečú vody tohto útvaru, čo mal preukázať z právoplatného rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie z 12.12.2019. Odvolateľ v podanom odvolaní nespochybnil tento súdom ustálený skutkový stav a týmto spochybnením nie je ani jeho označené tvrdenie.

44. Predmetná odvolacia námietka súvisí so zistením postavenia žalovaného, v správe ktorého je vodný tok a v neposlednom rade aj s okolnosťou existencie právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/37/2016.

45. Okrem toho k tejto odvolacej námietke odvolací súd odkazuje na argumentáciu súdu podľa bodu 81. rozsudku a uvádza, že medzi stranami nebolo sporné, že vodný tok spravuje žalovaný, súčasne, že vodný tok a stavba nie sú súčasťou pozemku, ktorý vlastnícky nepatrí žalovanému, ani štátu a že na pozemku sa nachádza vodný tok. Podľa § 48 ods. 1 vodného zákona správa vodných tokov je všestranne zameraná starostlivosť o zachovanie a rozvoj všetkých funkcií vodných tokov a ich korýt. Správca vodného toku je aj správcom pozemkov korýt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky. V zmysle § 48 ods. vodného zákona je zrejmé a nesporné, že žalovaný vykonáva správu vodného toku na pozemkoch žalobcov (ich predchodcu). Správa vodného toku je porovnateľná s užívaním vodného toku, a preto už samotným umiestnením vodného toku na predmetnom pozemku a vykonávaním správy žalovaným vo vzťahu k vodnému toku možno hovoriť o bezdôvodnom obohatení na strane žalovaného. V súvislosti s vodnou stavbou nachádzajúcou sa na predmetnom pozemku, ohľadne ktorej nie je zrejmé, kto je jej vlastníkom, možno prisvedčiť názoru súdu, že uvedené ani nebolo rozhodujúce, pokiaľ súd za rozhodujúcu považoval okolnosť výkonu správy vodného toku žalovaným v rozhodnom období.

46. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú neopodstatnené odvolacie námietky žalovaného spochybňujúce správnosť napadnutého vyhovujúceho výroku, z ktorého dôvodu odvolací súd rozsudok v jeho napadnutom rozsahu, t.j. vo výroku II. potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, vrátane výroku IV. o trovách konania.

47. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania procesne v odvolacom konaní úspešným žalobcom v 1. a 2. rade proti neúspešnému žalovanému.

48. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

2

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).